

Materiał ćwiczeniowy zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia diagnozy.

Materiał ćwiczeniowy chroniony jest prawem autorskim. Materiału nie należy powielać ani udostępniać w żadnej formie (w tym umieszczać na stronach internetowych szkoły) poza wykorzystaniem jako ćwiczeniowego/diagnostycznego w szkole.

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**MATERIAŁ ĆWICZENIOWY
Z WIEDZY
O SPOŁECZEŃSTWIE
POZIOM PODSTAWOWY**

STYCZEŃ 2013

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera 18 stron (zadania 1. – 30.). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

Zadanie 1. (1 pkt)**Podkreśl przykład grupy ekskluzywnej.**

- A. klub biznesmenów
- B. partia polityczna
- C. wspólnota wyznaniowa
- D. związek zawodowy

Zadanie 2. (3 pkt)**Wpisz nazwy typów norm społecznych zawartych w materiałach źródłowych.**

A.

3. Kierujący pojazdem, korzystając z jezdni dwukierunkowej co najmniej o czterech pasach ruchu, jest obowiązany zajmować pas ruchu znajdujący się na prawej połowie jezdni.

Typ normy społecznej: .....

B.

1. W niedzielę i inne nakazane dni świąteczne wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy świętej i powstrzymać się od prac służebnych.

Typ normy społecznej: .....

C.

- Wiecie, a to po ślubie włosów mi nie obcinajcie!
- Hale, co mądrego umyśliła? Słyszano to, żeby dziewczę włosów nie ucięto po ślubie!
- A po dworach i miastach nie obcinają!
- Pewnie, juści, bo im tak trzeba do rozpusty, żeby ludzi mogły ocyganiać i za co inszego się wydawać. Ale, będzie tu nowe porządki zakładała! Dworskie pannice niechta z siebie cudaki robią i pośmiewisko, niechta z kudłami jak Żydowice jakie chodzą — wolno im, kiej głupie, a tyś gospodarska córka z dziada pradziada, nie żadne miejskie pomietło, toś robić winna jak Pan Bóg przykazał, jak zawsze w naszym gospodarskim stanie się robiło...

Źródło: Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*, Wrocław 1991.

Typ normy społecznej: .....

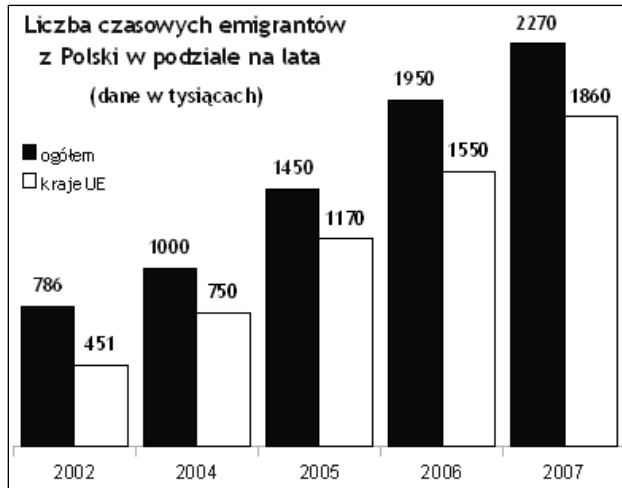
Zadanie 3. (1 pkt)**Podaj nazwę zdefiniowanego czynnika narodotwórczego.**

Ukształtowane w procesie społeczno–historycznym poczucie przynależności do określonego narodu, które rozwija się na podłożu wspólnoty języka, terytorium, historii i tradycji oraz będące podstawowym elementem więzi narodowej.

.....

Zadanie 4. (3 pkt)

Na podstawie wykresu i własnej wiedzy rozstrzygnij, które zdania zawierają informacje prawdziwe, a które fałszywe. W tabelę obok każdego zdania wpisz odpowiednio: *Prawda* lub *Falsz*.

Źródło: GUS

Zdania		Prawda/Falsz
A.	W latach 2002-2007 liczba emigrujących z Polski do krajów spoza Unii Europejskiej wzrosła niemal trzykrotnie.	
B.	Największą dynamikę wzrostu ogólnej emigracji z Polski odnotowano w pierwszym roku po wejściu Polski do Unii Europejskiej.	
C.	Liczba emigrujących czasowo do krajów Unii Europejskiej podwoiła się w dwóch pierwszych latach po wejściu Polski do strefy Schengen.	

Zadanie 5. (4 pkt)

Do podanych formuł sprawiedliwości rozdzielczej dobierz informacje. W wyznaczonych miejscach pod tabelami wpisz odpowiednie liczby.

Formuła sprawiedliwości	
A.	każdemu to samo
B.	każdemu według jego potrzeb
C.	każdemu według jego zasług
D.	każdemu według jego dzieł

Informacje	
1.	Zasada premiuje w większym stopniu intencje i poświęcenie, a w mniejszym rezultaty pracy.
2.	Zasada zakłada istnienie systemu różnych przywilejów dla poszczególnych grup.
3.	Zasada zakłada zróżnicowanie społeczeństwa według kryterium efektywności pracy.
4.	Zasada uwzględnia trudną sytuację życiową, zdarzenia losowe lub niezdolność do pracy.
5.	Zasada działa demobilizująco i często jest źródłem postaw roszczeniowych.

A. .... B. .... C. .... D. ....

Zadanie 6. (5 pkt)

Na podstawie fragmentu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Art. 144.

1. (...)
2. Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów, który przez podpisanie aktu ponosi odpowiedzialność przed Sejmem.
3. Przepis ust. 2 nie dotyczy:
  - (...)
  - 4) inicjatywy ustawodawczej,
  - 5) zarządzania referendum ogólnokrajowego,
  - 6) podpisywania albo odmowy podpisania ustawy,
  - 7) zarządzania ogłoszenia ustawy oraz umowy międzynarodowej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 8) zwracania się z orędyem do Sejmu, do Senatu lub do Zgromadzenia Narodowego,
  - 9) wniosku do Trybunału Konstytucyjnego,
  - 10) wniosku o przeprowadzenie kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli,
  - 11) desygnowania i powoływania Prezesa Rady Ministrów,
  - 12) przyjmowania dymisji Rady Ministrów i powierzania jej tymczasowego pełnienia obowiązków,
  - 13) wniosku do Sejmu o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu członka Rady Ministrów,
  - 14) odwoływania ministra, któremu Sejm wyraził wotum nieufności,
  - 15) zwoływania Rady Gabinetowej,
  - 16) nadawania orderów i odznaczeń,
  - 17) powoływania sędziów,
  - 18) stosowania prawa łaski,
  - 19) nadawania obywatelstwa polskiego i wyrażania zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego,
  - 20) powoływania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
  - 21) powoływania Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego,
  - (...)

A. Wpisz do tabeli po trzy punkty art. 144 ust. 3 Konstytucji RP, którymi oznaczono kompetencje Prezydenta RP

związane z procesem legislacyjnym:	....., ..., ...
związane z funkcjonowaniem rządu:	....., ..., ...
związane z wymiarem sprawiedliwości:	....., ..., ...

B. Podaj pojęcie, którym określa się wyłączne kompetencje danego organu władzy.

.....

C. Podaj nazwę procedury zawartej w art. 144 ust. 2 Konstytucji RP.

.....

Zadanie 7. (6 pkt)

Na podstawie fotografii i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A. Podaj imiona i nazwiska Prezydentów RP, przedstawionych na zamieszczonych fotografiach.

A

B

C

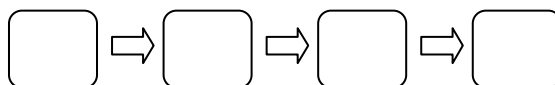

D

.....
.....

B. Wpisz literę, którą oznaczono osobę pełniącą ten urząd przez dwie kadencje: .....

C. Określ kolejność, w jakiej osoby sprawowały ten urząd, wpisując do grafu litery A-D.

Zadanie 8. (4 pkt)

Do podanych koncepcji genety państwa dobierz ich autorów lub przedstawicieli. W wyznaczonych miejscach pod tabelami wpisz odpowiednie liczby.

Nazwa koncepcji genety państwa	
A.	teoria podboju i przemocy
B.	teoria teistyczna
C.	teoria umowy społecznej
D.	teoria walki klas

Autor / Przedstawiciel	
1.	Fryderyk Engels
2.	Ludwik Gumplowicz
3.	Georg Jellinek
4.	John Locke
5.	św. Augustyn

A. .... B. .... C. .... D. ....

Zadanie 9. (5 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Mamy w Polsce trochę znakomitych samorządowców – od prezydentów wielkich miast po wójtów – ale wybory zdominowane są przez zasadę selekcji negatywnej. (...) Słyszymy często narzekania, także w Polsce, że brak jest prawdziwych przywódców. A skąd niby mieliby się pojawić, skoro takie są zasady konkursu?

Kiedy ogłaszamy konkurs na jakieś stanowisko na uniwersytecie, to zdarza się, że nie zgłasza się nikt, kto by się nadawał, i wtedy czekamy spokojnie, a stanowisko zostaje nieobsadzone. W polityce nie można poczekać ani z wyborem prezydenta, ani z wyborem wójta, co sprawia, że coraz częściej mamy do czynienia z osobami nie pierwszej ani drugiej kategorii, lecz trzeciej i czwartej. Czy to nasza wina? Do pewnego stopnia tak, gdyż nie potrafimy się zdecydować, czy chcemy mieć przywódców (gminy lub państwa) równych sobie, czy też nas przewyższających wiedzą, odwagą i zdolnościami. Nie chcemy im płacić odpowiednio za niemal samobójcze ryzyko, jakie podejmują, bo polityka mimo wszystko nie jest zawodem, a wypadnięcie z grona wiecznych polityków grozi śmiercią finansową. Nie szanujemy ich, bo wydaje się nam, że są nieuchronnie nieco skorumpowani, a co najmniej wyobcowani. Kto by chciał się pchać do takiego zawodu, kto by chciał się narażać na nieustające cięgi, nawet jeżeli coś potrafi zmienić.

Źródło: Marcin Król, *Chcieliście idiotów, to ich macie*, Wprost nr 30/2010.

A. Wypisz – wymienione w tekście – przyczyny braku szacunku wyborców dla polityków.

- .....
- .....

B. Wyjaśnij, na czym polega zasada selekcji negatywnej podczas wyborów.

.....
 .....
 .....

C. Oceń wpływ zachowań wyborczych Polaków na kształt demokracji. Uzasadnij ocenę.

Ocena: .....

Uzasadnienie: .....

.....
 .....

D. Podaj nazwę zbiorowości, której cechami są: podmiotowość jednostki, ograniczenie roli państwa, rozwój samorządności i przedstawicielski system sprawowania władzy.

.....

Zadanie 10. (5 pkt)

Na podstawie rysunku i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A. Podaj nazwisko autora zdania zamieszczonego nad rysunkiem.

.....

B. Podaj nazwę okresu w stosunkach międzynarodowych, wynikającą z tego podziału Europy.

.....

C. Wskaż wydarzenie z 1989 roku, którego symbolika oznaczała zakończenie tego okresu.

.....

D. Sformułuj dwa argumenty, wskazujące na sprzeczność między pojęciem *bezpieczeństwo ojczyzny* a grafiką rysunku.

• .....

.....

.....

• .....

.....

.....

Zadanie 11. (2 pkt)

A. Podkreśl odpowiedź, wskazującą przybliżoną liczbę powiatów w Polsce.

- A. 70
- B. 170
- C. 270
- D. 370

B. Podaj – istniejące w Polsce – dwa typy powiatów.

.....

Zadanie 12. (1 pkt)

Podaj nazwę zasady ustrojowej zawartej w art. 11. i art. 12. Konstytucji RP.

Art. 11.

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych. Partie polityczne zrzeszają na zasadach dobrowolności i równości obywateli polskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa.
2. (...)

Art. 12.

Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.

Zasada: .....

Zadanie 13. (3 pkt)

Rozstrzygnij, które zdania zawierają informacje są prawdziwe, a które fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio: *Prawda* lub *Falsz*.

Zdania		Prawda/Falsz
A.	Liberalizm w gospodarce przejawia się znoszeniem wszelkich regulacji rynku.	
B.	Komunizm w gospodarce zakłada istnienie wyłącznie państwowej własności środków produkcji.	
C.	Konserwatyzm w gospodarce oznacza wspieranie spółdzielczości oraz związków zawodowych.	

Zadanie 14. (2 pkt)

Spośród podanych zdań wybierz cztery, zawierające wyłącznie fakty. W odpowiednie miejsca wpisz cyfry 1-8.

1. W Sejmie rozpoczyna się debata nad obywatelskim projektem ustawy repatriacyjnej.
2. Projekt nowej ustawy wraz z 250 tys. podpisów został złożony we wrześniu 2010 r.
3. Ta, która obowiązuje od 10 lat, uniemożliwiła powrót do kraju większości rodaków.
4. Obecna ustawa jest zupełnie nieskuteczna.
5. Przez 10 lat z tej ustawy skorzystało zaledwie 200 osób.
6. Na powrót do Polski czeka 2,5 tys. rodaków, szczególnie z terenów dawnego ZSRR.
7. Według projektu nowej ustawy mieszkania repatriantom przyznawać będzie MSW.
8. Jakub Płażyński podkreśla, że ustawa w niewielkim stopniu obciąża budżet państwa.

Na podstawie: Maciej Marosz, *Trudny powrót do ojczyzny*, Gazeta Polska, nr 8/2012

Fakty

Zadanie 15. (4 pkt)

Do podanych organów władzy sądowniczej dobierz odpowiadające im kompetencje. W wyznaczonych miejscach pod tabelami wpisz odpowiednie liczby.

Organ władzy sądowniczej		Kompetencje	
A.	Naczelny Sąd Administracyjny	1.	zwracanie się do instytucji o podjęcie działań w razie stwierdzenia naruszenia praw i wolności człowieka
B.	Sąd Najwyższy	2.	egzekwowanie odpowiedzialności osób zajmujących najwyższe stanowiska w państwie
C.	Trybunał Konstytucyjny	3.	kontrolowanie zgodności norm prawnych niższego rzędu z ustawą zasadniczą
D.	Trybunał Stanu	4.	nadzorowanie działalności sądów powszechnych i wojskowych w zakresie rozpoznawania i orzekania
		5.	orzekanie o zgodności z ustawami uchwał organów samorządu terytorialnego

A. .... B. .... C. .... D. ....

Zadanie 16. (2 pkt)

Wymień dwa rodzaje prawa, wyróżniane ze względu na pochodzenie norm.

- prawo .....
- prawo .....

Zadanie 17. (3 pkt)

Rozstrzygnij, które zdania zawierają informacje prawdziwe, a które fałszywe. W tabelę, obok każdego zdania, wpisz odpowiednio: *Prawda* lub *Falsz*.

	Zdania	Prawda/Falsz
A.	Prawa człowieka przysługujące danej osobie zależą od posiadanego przez nią obywatelstwa.	
B.	Obowiązki obywatelskie zapisane w konstytucji są formą ograniczenia praw człowieka.	
C.	Każda osoba pełnoletnia może pisemnie zrzec się wszystkich lub części przynależnych jej praw człowieka.	

Zadanie 18. (1 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega zasada dwuinstancyjności w sądownictwie.

.....
.....

Zadanie 19. (4 pkt)

Na podstawie poniższych przepisów prawa i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Art. 7.

- § 1. Przepięstwo jest zbrodnią albo występkiem.
 § 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.
 § 3. Występkem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc.

A. Podaj nazwę ustawy, w której zamieszczono te przepisy.

.....

B. Wskaż kategorię przestępstwa zagrożonego wyższymi karami.

.....

C. Określ górną granicę kary pozbawienia wolności w razie popełnienia występku.

.....

D. Podaj nazwę czynu zabronionego, zagrożonego karami niższymi od zapisanych w § 3.

.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Na podstawie danych wypełnij fragment formularza P – pozwu.

Pracodawca: URT Sp. z o.o., ul. Murckowska 211, 40-165 Bytom

Pracownik: Jan Nowak, ul. Będzińska 34F/55, 41-234 Chorzów

Dotyczy: zaniżania o 340 złotych kwoty miesięcznego wynagrodzenia w okresie I – V 2012 r.

1. Wartość przedmiotu sporu (kwota w złotych, cyframi i słownie)	2. Sąd, do którego jest składany pozew (nazwa i siedziba sądu, ewentualnie również właściwy wydział)
	SĄD REJONOWY w .....
W rubrykach 3.1.1. – 4.6. należy podać: imię i nazwisko osoby fizycznej bądź pełną nazwę osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej lub organizacji mających zdolność sądową oraz adres siedzibę ze wskazaniem kodu pocztowego, miejscowości, ulicy, numeru domu i lokalu.	
3. Strona powodowa	4. Strona pozwana
3.1.1. Powód i jego adres	4.1.1. Pozwany i jego adres

Zadanie 21. (4 pkt)

Do podanych definicji dobierz pojęcia. W wyznaczonych miejscach pod tabelami, wpisz odpowiednie liczby.

Definicja	
A.	Cele i wartości ważne dla państwa w danym momencie historycznym.
B.	Działania organów państwa w stosunku do państw i organizacji międzynarodowych.
C.	Wzajemne oddziaływania państw, organizacji międzynarodowych i innych podmiotów.
D.	Układ sił politycznych i gospodarczych w skali globalnej.

Pojęcie	
1.	ład międzynarodowy
2.	polityka zagraniczna
3.	racja stanu
4.	stosunki międzynarodowe
5.	system bezpieczeństwa

A. .... B. .... C. .... D. ....

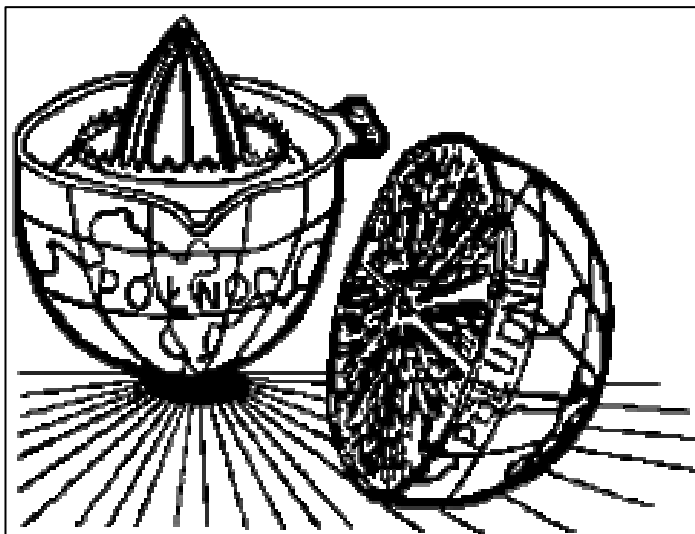
Zadanie 22. (2 pkt)

Uzupełnij zdania dotyczące Watykanu.

Papież nie tylko stoi na czele Kościoła katolickiego, lecz jest także (A) ....., gdyż podlega mu administracja na obszarze tego państwa-miasta. Stolica Apostolska zawiera z innymi państwami (B) ....., czyli umowy regulujące wzajemne stosunki.

Zadanie 23. (1 pkt)

Określ, jakiego problemu współczesnego świata dotyczy rysunek.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (3 pkt)

Rozstrzygnij, które zdania zawierają informacje prawdziwe, a które fałszywe. W tabelę obok każdego zdania wpisz odpowiednio: *Prawda* lub *Falsz*.

Zdania		Prawda/Falsz
A.	Polska wspiera dążenia Białorusi do członkostwa w Radzie Europy.	
B.	Polska przeprowadza kontrole na granicach z niektórymi państwami.	
C.	Polska wstąpiła do NATO i Unii Europejskiej w tym samym roku.	

Zadanie 25. (2 pkt)

Podaj dwie różnice między Radą Europejską a Radą Unii Europejskiej.

- .....
- .....

Zadanie 26. (6 pkt)

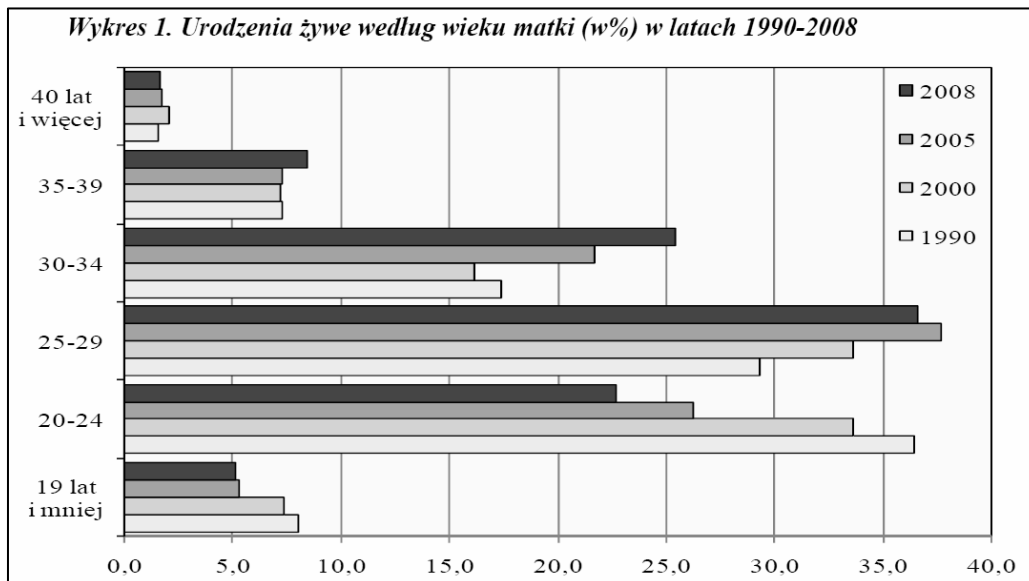
Na podstawie mapy i własnej wiedzy uzupełnij tabelę. Wpisz litery, którymi oznaczono wymienione państwa oraz znak X potwierdzający przynależność tych państw do NATO, Unii Europejskiej i strefy euro.

Nazwa państwa	Oznaczenie na mapie	Przynależność do:		
		NATO	UE	strefy euro
Francja				
Rumunia				
Szwecja				

Zadanie 27. (2 pkt)

Na podstawie wykresu wykonaj polecenia.

A. Podaj rok badania, w którym wystąpiła najmniejsza różnica między odsetkami kobiet w dwóch najliczniejszych kategoriach.

.....

B. Sformułuj ogólny wniosek, uwzględniający zmiany w populacji kobiet, które urodziły dzieci w latach 1990-2008.

.....

.....

.....

Zadanie 28. (1 pkt)

Na podstawie danych z tabeli podaj, w której kategorii wiekowej jest prognozowany największy spadek liczby dzieci.

Liczebność i struktura dzieci i młodzieży według wieku w perspektywie do 2035 roku

Wiek	2010	2015	2020	2025	2030	2035
	w tysiącach					
0-2	1214,5	1213,7	1115,7	973,6	857,6	819,9
3-6	1473,3	1632,4	1589,8	1435,0	1247,1	1121,4
7-12	2206,0	2217,3	2437,9	2378,6	2151,1	1874,9
13-15	1269,4	1086,1	1116,8	1226,0	1184,6	1062,6
16-18	1446,8	1173,1	1049,3	1187,4	1220,8	1141,3

Źródło na podstawie: Prognoza demograficzna ludności na lata 2008-2030, Warszawa 2009.

.....

Zadanie 29. (3 pkt)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia.

JOANNA PODGÓRSKA: - Coraz częściej mówi się o demograficznej apokalipsie. Reklamy społeczne przekonują, że jeśli nie zacznie się rodzić więcej dzieci, czeka nas poważny problem. Po co nam właściwie więcej dzieci?

IRENA KOTOWSKA: - Reklamy przejawiają sprawę, bo muszą przyciągać uwagę. A po co nam dzieci? Mała liczba urodzonych dzieci to później mniej osób wchodzących na rynek pracy. W latach 90. w Polsce nastąpił bardzo silny spadek dzietności. Z drugiej strony, powojenny wyż zaczyna wkraczać w wiek poprodukcyjny, a więc nastąpi przyspieszenie procesu starzenia się ludności. Przewiduje się, że w Polsce w latach 2010-2030 o 3,2 mln wzrośnie liczba ludzi w wieku poprodukcyjnym i mniej więcej o tyle samo spadnie liczba ludzi w wieku produkcyjnym. Udział osób w wieku powyżej 65 lat w całej populacji wzrośnie z obecnych 13 do 22 proc. To prowadzi do nierównowagi między populacją wytwarzającą dobra i usługi a populacją, która w tym nie uczestniczy bezpośrednio (dzieci i młodzież oraz osoby starsze).[...]

Czy to nie jest anachroniczne myślenie, że liczba ludności przekłada się na siłę państwa? Kiedyś państwo potrzebowało licznej armii, potem siły roboczej do fabryk. A dziś?

A dziś liczba ludności stanowi o popycie konsumpcyjnym napędzającym gospodarkę. Dlaczego w ogólnej grze ekonomicznej tak liczą się Indie i Chiny? Dlaczego tam kierowane są inwestycje? Bo to są ogromne rynki konsumenckie. Od wielkości populacji zależy też rola polityczna poszczególnych krajów w organizacjach międzynarodowych.

Ale przecież na świecie jest raczej odwrotnie: w bogatych państwach jest niski przyrost naturalny, a w biednych rodzi się dużo dzieci. W Indiach i Chinach, o których pani mówi, miliony ludzi żyją w skrajnej nędzy.

Oczywiście, na wielkość popytu wpływają także dochody obywateli. Przyrost naturalny jest silnie zróżnicowany między krajami i kontynentami, co wynika z różnic w poziomie umieralności i płodności. Generalnie przedmiotem troski demografów nie jest sama liczba ludności, tylko proporcje między pokoleniami. Że Polaków będzie mniej o 1,5 czy 2 mln, nie stanowi katastrofy przy populacji liczącej obecnie 38 mln. Obawiamy się raczej, że mniej liczne populacje młodych będą pracowały i funkcjonowały w społeczeństwie z bardzo liczną populacją osób starszych. Jeśli duża liczba osób ma korzystać z produktu wypracowanego przez małą liczebną populację, silnik gospodarki może się zakrzuszyć.

Źródło: „*Demony demografii*” – rozmowa Joanny Podgórskiej z prof. Ireną Kotowską, Polityka nr 42/2010.

A. Wymień dwa czynniki, które mają wpływ na zróżnicowanie popytu w państwach.

- .....
- .....

B. Podaj wielkość różnicy między aktualnym i przewidywanym na rok 2030 w Polsce odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym.

.....

BRUDNOPIS